

Hemlösheten består när hemlösa flyttar runt

När det skulle byggas nytt blev koloniträdgårdsägarna uppsagda. Sedan avhystes de hemlösa som flyttat in i de övergivna stugorna. Fyra år senare har ingenting hänt – HSB:s mark står fortfarande obebyggd.

Text & bild: Anna Fredriksson & Maria Korpskog | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 2 2016

I Hannas lilla kolonistuga ryker det trevligt ur skorstenen. Man ser att någon är hemma. Ett hundratal meter bakom hennes hus tornar HSB:s gigantiska kontorskomplex upp sig i 1970-talsstil. Mellan de två byggnaderna ligger äpplen och skräp. Och kanske också ett brutet löfte.

Hösten är som vackrast. Det är gula löv och röda äpplen överallt. Det luktar förmultning när vi kliver in genom ett hål i stängslet som omgärdar det lilla kolonistugeområdet strax intill Pampas Marina i Solna.

Det är 2012 och vi har vi fått veta att olika grupper av hemlösa samsas här i det som kallas Ingentingskogen.

I HSB:s kontorskomplex sitter utlokaliserade tjänstemän medan huvudkontoret inne i stan renoveras. De behöver inte bara skrivbord utan också en parkeringsplats för sina bilar. Längre fram ska det byggas här, både bostäder och kommersiella lokaler. Marken som ska användas är den som kolonistugorna står på.

Anneli bodde i den allra finaste stugan i Ingentingskogen.

Allt det här ska hända någon gång i framtiden, kanske 2013, kanske 2014. Därför fick de ursprungliga kolonilottsinnehavarna utrymma sina stugor. Helt utan kompensation. Området hade funnits i 100 år. Men deras påkostade, idylliska kolonistugor var sedan 1930-talet att räkna som svartbyggen.

Vem som helst kan förstå att det sved i hjärteroten. Många hade odlat och lagt stor del av sin fritid här i många år. De lämnade kvar spadar, krattor, äppelplockare och en del av sin själ.

– En del brukar komma förbi och säga att det är bra att vi bor här nu, att vi ska kämpa för att få vara kvar, säger Hanna. För det som en gång var en prunkande oas för fritidsodlare har blivit en fristad för hemlösa. Det tog bara några dagar efter det att kolonisterna flyttat ut så flyttade de hemlösa in.

Det bor folk i alla hus, kanske ett 20-tal totalt.

– Hit får alla komma, bara de inte brukar våld. Vi vill ha lugn och ro, säger Hanna.

Det var Anneli Lundén som argumenterade för att också romer skulle få flytta in i de hus som stod tomma. Hon kan inte se att de skulle vara sämre på något sätt. Det fungerar hur bra

som helst. Att bli bjuden på mat skapar grannsämja.

– Jag fick lax och jättegott rotmos igår, berättar Anneli.

Hon är lite som hela områdets mamma, romerna kallar henne "big boss". Det var hon och kompiserna Tullan som först flyttade hit. Sedan åkte Tullan i fängelse och nu passar Anneli hennes katt. Anneli bor i ett av de bäst bevarade husen, det som skämtsamt kallas gräddhyllan av de andra.

Skyddat läge, med en jättefin förstukvist, en öppen spis och en björnbärsbuske utanför knuten. Hon har varit hemlös i 20 år, bott en stor del av den tiden i husvagn. Innan hon flyttade hit till Ingentingskogen bodde hon på Råcksta stödboende, men fick flytta därifrån efter ett återfall.

Det var Anneli som ordnade så att de som hade flyttat in i de övergivna husen fick ett muntligt avtal med en HSB-anställd. Ett avtal som sa att de ska få bo kvar till dess att husen rivs, 2013 eller 2014.

En unik lösning i så fall, tänker vi. Kan det vara sant?

– En polis kom och sa att jag hade 20 minuter på mig att packa mina saker. Sedan kom han tillbaka, och sa att han hört att vi hade fått lov att vara här. Nu tittar de förbi här någon gång i veckan, säger Olle.

Olle har bott i sin stuga i två månader. Det finns ingen värme i huset, så han isolerar för fullt inför vintern. Med ett isolerat hus och lite värmeljus klarar man sig bra, säger han. Men man får vara försiktig. Olle har varit med om bränder på ställen där han bott tidigare. Och inte långt från hans hus står en helt förkolnad stuga som stinker av brandrök. Den brann ner för tre dagar sedan, det gick fort så var stugan övertänd. Räddningstjänsten kom och släckte.

– Killen som bodde där var precis inne hos grannen och åt, säger Olle.

Cesar hade inget emot besök i sitt tillfälliga hem, där han ordnat med värme.

Romerna är bra på att ordna med värme. I alla deras hus finns olika hembyggda kaminer och vi får se flera fantastiskt murade spisar.

Hur som helst är det mycket bättre att bo här än att tillbringa vintern i en husvagn. Olle vet vad han talar om eftersom han har bott i husvagn vid Solvalla i över åtta år. Hanna bodde också i husvagn på Solvalla, i ett och ett halvt år. Innan dess bodde hon hemma hos pojkvännen, i hans pojkrum. Det var inte helt friktionsfritt.

– Min kille bråkade mycket med sin mamma. Men hon var aldrig på mig, skrattar Hanna.

Vi går in i Hannas hus. Hela huset är rökigt. Här finns det en kamin, men veden som används är nog rätt sur. Bredvid några värmeljus i små ljusstakar ligger en spruta. Väggarna är fyllda av Hannas konstverk. Hon älskar att måla, har alltid gjort det.

– Det här är ett riktigt hem, säger hon.

Hennes ansikte strålar. Så här vill hon bo, med trädgård och snälla grannar. Enkelt och med stor frihet.

Utanför sitter hennes pojkvän Petri och eldar. Det är dags att laga mat, det blir köttbullar och bacon. Bredvid elden ligger en golfklubba.

– Jag brukar skjuta prick på bilar som stannar till och kollar in oss, skrattar Petri.

Han skämtar. Men det är många nyfikna Solnabor som stannar till utanför staketet. Det retar Petri att den täta häck som omgärdade koloniområdet har tagits bort.

– För att det ska gå lättare att se in, och ha koll på vad vi gör, säger han med ett snett leende.

Petri äger mark i Finland, men är osams med sin farmor. Vi pratar om det självbyggeriprojekt för hemlösa som finns som en idé, men som aldrig verkar bli verklighet i Sverige, "Skeve hus". I Danmark har det varit framgångsrikt.

Det är en surrealistisk känsla att vandra runt i området. Det är kopparkabel, sopor, hallonbuskar, frukt och trädgårdsmöbler i en enda röra. I somras måste det, trots uppenbar brist på toaletter och soptunnor, ha varit fantastiskt.

I ett träd hänger mogna äpplen som ser läskande goda ut. I huset intill bor Cesar. Han har bara varit här någon vecka, kommer från Rumänien och pratar varken engelska eller svenska. "Italien?", försöker han och ler stort. Vi bjuder på kaffe från vår medhavda termos och får hjälp att plocka några äpplen.

Inne i Cesars hus är det förvånansvärt varmt. Han pekar stolt på någon slags eldstad som han byggt. Han är här för att söka arbete och har kommit med flera andra som sover i de andra husen. I ett av dem bor Cristina. Hon är 24 år, har tre barn kvar i Rumänien och ett i magen. Det ska födas i mars.

– Vi skulle kunna städa. Jag förstår om de tycker det är sopigt, säger Anneli.

Vi åker hem men bestämmer oss för att komma tillbaka. När vi gör det inser vi att löftet till de hemlösa om att få bo kvar inte var något löfte. Allt är borta. Både hus och människor. HSB begärde avhysning. Kronofogden och polisen verkställde. En anledning var stölder och att personalen kände rädsla och obehag inför att gå ut om kvällarna. HSB hade fått ordna mer belysning, väktare fanns redan. Vi tittar lite extra på HSB:s logga: "Där möjligheterna bor".

En av Sveriges största värdar med 550 000 medlemmar. Med en

förbundsordförande som också sitter i Stockholms Stadsmissions styrelse. *Fanns det inga andra möjligheter?*

– Anledningen till avhysningen var säkerheten, säger Linda Anwall, presstalesman på HSB Bostad.

– Vi som fastighetsägare har ett ansvar och kan inte godkänna att personer uppehåller sig i så bristfälliga byggnader, det är stora risker särskilt för brand.

Linda Anwall berättar att det fanns ett samarbete mellan HSB, Stadsmissionen och Solna kommun. Alla de boende fick erbjudande om andra lösningar. EU-miganterna fick betalda hemresor. Det fördes en dialog om tidsplanen.

Hon säger också att HSB sedan lång tid tillbaka jobbar aktivt för att hitta former för en social bostadspolitik. Samtal förs med många politiska partier för att hitta hållbara lösningar.

– Hittills har det inte gett något konkret resultat, säger hon.

I Ingentingskogen bodde människor så helt utan möjligheter att de gjorde andra rädda. Nu är de borta.

Vi kan inte glömma den här platsen. Vi åker tillbaka på våren. Gräver upp växter som blivit kvar och planterar i våra egna trädgårdar. Vill behålla något av det vi såg, funderar över hur det gått för Hanna och Anneli.

Fyra år senare passerar vi och ser att ingenting hänt i Ingentingskogen. Naturen håller på att ta tillbaka, läker de forna kolonilotternas sår. Detaljplanen är inte klar hos Solna kommun. Stockholmsområdet skriker efter nya bostäder men här verkar de långt borta.

Genom Musketörerna i Sollentuna, en kamratförening som stöttar missbrukare, får vi veta att nu i maj 2016 bor Hanna i husvagn. Hon målar, skriver dikter. Anneli är förmodligen inneboende hos någon.

Anna Fredriksson & Maria Korpskog